

costaid

Coping Strategies Against Information Disorder

Κατευθυντήριες γραμμές για τα άτομα στην πρώτη γραμμή

Co-funded by
the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΕΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Συγγραφείς:

*Eliane Smits van Waesberghe & Tim Paulusse — Verwey-Jonker Instituut
(Κύριοι συντάκτες)*

Leen D'Haenens & Joyce Vissenberg — KU Leuven

Tzvetalina Genova – International Management Institute

Wolfgang Eisenreich – Wissenschaftsinitiative Niederösterreich

Sonja Bercko Eisenreich – Integra Institute

Alenka Valjašková — QUALED

Παντελής Μπαλαούρας — Connexions

Δήλωση σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας:

Το έργο αυτό έχει αδειοδοτηθεί με άδεια [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Μπορείτε να:

- Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- Προσαρμόστε — αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Αναφορά Δημιουργού - Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- Μη Εμπορική Χρήση — Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- Παρόμοια Διανομή — Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο.

Κεφάλαιο 4

Δημοσιογραφία & Μέσα Ενημέρωσης

Ομάδα-στόχος

Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στους λεγόμενους «πρώτους τομείς». Ο όρος «πρώτης γραμμής» είναι ένας γενικός όρος για όλους τους ανθρώπους που έρχονται σε άμεση επαφή με άτομα που είναι ευάλωτα σε διαταραχές της πληροφορίας, εστιάζοντας σε ομάδες στην επαγγελματική εκπαίδευση. Παραδείγματα ανθρώπων που εμπίπτουν στον γενικό όρο είναι: εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές, σύμβουλοι και σύμβουλοι νεολαίας, κοινωνικοί λειτουργοί και εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας. Ωστόσο, αυτή είναι μια μη εξαντλητική λίστα. Το πεδίο εφαρμογής αυτού του έργου περιλαμβάνει επίσης και άλλα άτομα που εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης, της κοινωνικής πρόνοιας ή της υγειονομικής περίθαλψης.

Ομάδα-στόχος	2
4.1 Εισαγωγή.....	1
4.2 Αναγνωρίζοντας την καλή δημοσιογραφία	3
Αξιοπιστία της πηγής	3
Ακρίβεια και επαλήθευση	4
Δικαιοσύνη και ισορροπία	5
Διαφάνεια και ανεξαρτησία.....	6
Υπεύθυνη δημοσιογραφία.....	6
Ευθύνη και διορθώσεις	8
4.3 Εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης, τους θεσμούς & την πληροφόρηση.....	10
Τρέχουσες τάσεις.....	10
Το Βαρόμετρο Εμπιστοσύνης Edelman	11
Ευρωβαρόμετρο	12
Δείκτης αξιοπιστίας των μέσων ενημέρωσης	13
Έκθεση ψηφιακών ειδήσεων.....	14
Συμπεράσματα	15
4.4 Πηγές πληροφόρησης & δημοσιογραφική δεοντολογία	17
Αξιόπιστες πηγές	17
Δημοσιογραφική δεοντολογία	18
4.5 Αναφορές.....	21

4.1 Εισαγωγή

Οι καινοτομίες στα εργαλεία επικοινωνίας που κατέστησαν δυνατές λόγω της ευρείας υιοθέτησης του Διαδικτύου έχουν αλλάξει το τοπίο των μέσων ενημέρωσης. Μολονότι οι εξελίξεις αυτές έχουν αναμφίβολα βελτιώσει την επικοινωνία και την πρόσβαση σε πληροφορίες, δημιούργησαν επίσης σοβαρό πρόβλημα: η διάδοση της παραπληροφόρησης. Η δημοσιογραφία και τα μέσα ενημέρωσης είναι πιο σημαντικά από ποτέ στην εποχή της διαταραχής της πληροφορίας, επειδή είναι η τελευταία γραμμή άμυνας για την προστασία της αλήθειας και τη διάδοση μόνο επαληθευμένων πληροφοριών.

Όταν οι ειδήσεις παράγονται σκόπιμα ή σκόπιμα παραπλανητικές, ονομάζονται «ψευδείς ειδήσεις». Οι δυνάμεις ταχείας διανομής των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης και η παρακμή των θεσμικών διασφαλίσεων έχουν καταστήσει αυτό ένα όλο και πιο διαδεδομένο ζήτημα. Οι ψευδείς ειδήσεις έχουν εκτεταμένες επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου διαλόγου, της λήψης κυβερνητικών αποφάσεων και της δημόσιας πίστης στα μέσα ενημέρωσης.

Προκειμένου να καταπολεμηθεί η διάδοση ψευδών πληροφοριών και να προωθηθούν τα ιδανικά της αλήθειας και της ακρίβειας, η δημοσιογραφία χρησιμεύει ως πυλώνας των δημοκρατικών κοινωνιών. Οι δημοσιογράφοι έχουν το καθήκον να ελέγχουν τα γεγονότα, να προσφέρουν αμερόληπτη ανάλυση και να δείχνουν στους αναγνώστες άλλες απόψεις. Ωστόσο, η διάδοση της παραπληροφόρησης έχει δημιουργήσει σοβαρές προκλήσεις για τα καθιερωμένα πρότυπα της δημοσιογραφίας.

Ο ρόλος της τεχνητής νοημοσύνης (TN) στο πλαίσιο της παραπληροφόρησης είναι διφορούμενος. Ενώ η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να παρέχει αρκετές ενδιαφέρουσες λύσεις για τον εντοπισμό παραπληροφόρησης, η χρήση της στα μέσα ενημέρωσης παρουσιάζει ορισμένες ηθικές ανησυχίες. Πολλοί άνθρωποι ανησυχούν ότι οι φουσαλίδες φίλτρου και η ενίσχυση της προκατάληψης θα προέκυπταν από τη χρήση αλγορίθμων τεχνητής νοημοσύνης για την επιμέλεια και τη σύσταση πληροφοριών. Πιστεύεται ευρέως ότι δεν θα είναι λογική ιδέα να βάλουμε όλη την πίστη στην τεχνητή νοημοσύνη για να σεβαστούμε τις δημοσιογραφικές αξίες όπως η αντικειμενικότητα, η ισορροπία και η ανεξαρτησία. Προκειμένου να προστατευθεί η αξιοπιστία και η ηθική υπόσταση των μέσων ενημέρωσης, είναι ζωτικής σημασίας να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της τεχνολογικής προόδου και της ανθρωπίνης κρίσης.

Ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και οι ικανότητες κριτικής σκέψης είναι εξίσου σημαντικές με τη δημοσιογραφία και την τεχνητή νοημοσύνη όσον αφορά την ανάσχεση της εξάπλωσης της παραπληροφόρησης. Οι καταναλωτές των μέσων ενημέρωσης θα πρέπει να εκπαιδεύονται ώστε να εντοπίζουν αξιόπιστα ειδησεογραφικά πρακτορεία, να αμφισβητούν τους καταγγελλόμενους ισχυρισμούς και να αναγνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ νόμιμης αναφοράς και προπαγάνδας. Τα άτομα μπορούν να είναι καλύτερα εξοπλισμένα για να αντιμετωπίσουν την πολυπλοκότητα του οικοσυστήματος των μέσων ενημέρωσης, εάν

έχουν πρόσβαση σε προγράμματα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης που έχουν σχεδιαστεί για τη βελτίωση του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων της παραπληροφόρησης και της τεχνητής νοημοσύνης στα μέσα ενημέρωσης και τη δημοσιογραφία απαιτεί ευρεία συνεργασία. Η ακριβής αναφορά, ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και η υπεύθυνη χρήση των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες από δημοσιογράφους, μέσα ενημέρωσης, εταιρείες τεχνολογίας, φορείς χάραξης πολιτικής και εκπαίδευση. Μέσω μιας τέτοιας συντονισμένης δράσης, μπορεί να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο και αξιόπιστο οικοσύστημα μέσων ενημέρωσης.

Σε αυτό το κεφάλαιο, θα συζητήσουμε τα θεμέλια της σταθερής αναφοράς και πώς να εντοπίσουμε αξιόπιστα άρθρα από εκείνους που είναι λιγότεροι.

4.2 Αναγνωρίζοντας την καλή δημοσιογραφία

Ο Τύπος συχνά αποκαλείται η «τέταρτη δύναμη» σε μια χώρα. Αυτό που σημαίνει είναι ότι διαδραματίζει έναν όλο και πιο κρίσιμο ρόλο παράλληλα με τους παραδοσιακούς τρεις κλάδους της κρατικής εξουσίας: το δικαστικό σώμα, το νομοθετικό σώμα και η εκτελεστική εξουσία. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ισχυρίζονται ότι είναι χωριστά από το κράτος, αναφέροντας αντικειμενικά για την πολιτική, ενώ ασκούν εποπτεία και κριτική όταν κρίνεται σκόπιμο. Ως εκ τούτου, τα μέσα ενημέρωσης διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην κοινωνία, ενημερώνοντας τους πολίτες, προωθώντας τη δημόσια συζήτηση και κρατώντας υπό έλεγχο όσους ασκούν επιρροή. Λόγω της ανάπτυξης των διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης και του εκδημοκρατισμού της πληροφορίας, καθίσταται όλο και πιο δύσκολο να προσδιοριστεί ποια ειδησεογραφικά πρακτορεία μπορούν να είναι αξιόπιστα. Η αύξηση της παραπληροφόρησης, του εντυπωσιασμού και των μεροληπτικών αναφορών είναι μόνο μερικές από τις δυσκολίες που προκαλεί η εποχή του διαδικτύου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι πιο σημαντικό από ποτέ για τους ανθρώπους να μπορούν να λένε αξιόπιστα ειδησεογραφικά μέσα εκτός από εκείνα που είναι ευάλωτα στην παραπληροφόρηση.

Η κατανόηση του τρόπου εντοπισμού και αξιολόγησης της υψηλής ποιότητας δημοσιογραφίας σε ένα δυναμικό περιβάλλον μέσω ενημέρωσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω της μελέτης των ακρογωνιαίους λίθους του επαγγέλματος, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, των μεθόδων κριτικής αξιολόγησης και των τεχνολογιών αιχμής. Οι πολίτες μπορούν να αποκτήσουν τις απαραίτητες ικανότητες μαθαίνοντας να αξιολογούν τις πληροφορίες κριτικά και δίνοντας προσοχή σε θέματα όπως η αξιοπιστία των πηγών, η ακρίβεια, η δικαιοσύνη, η διαφάνεια και η λογοδοσία.

Αξιοπιστία της πηγής

Οι αξιόπιστες πηγές αποτελούν βασικό συστατικό της υψηλής ποιότητας δημοσιογραφίας. Η ακρίβεια, η επαλήθευση και η τήρηση αποδεκτών δημοσιογραφικών πρακτικών είναι χαρακτηριστικά αξιόπιστων δημοσιεύσεων.

Η αξιολόγηση της αξιοπιστίας των πηγών απαιτεί προσεκτική εξέταση διαφόρων κριτηρίων:

- Διερεύνηση της αξιοπιστίας και της ιστορίας της υπό εξέταση δημοσίευσης ή δημοσιογράφου. Σκεφτείτε το ιστορικό τους σχετικά με την αξιόπιστη αναφορά, τη θέση τους στο πεδίο και τυχόν βραβεία που μπορεί να έχουν κερδίσει. Η αξιόπιστη αναφορά είναι συχνά ένας δείκτης μακροχρόνιων, αξιόπιστων ειδησεογραφικών πρακτορείων.
- Ρίξτε μια ματιά στις κατευθυντήριες συντακτικές αρχές της δημοσίευσης. Τα αξιόπιστα ειδησεογραφικά πρακτορεία τηρούν αυστηρές κατευθυντήριες γραμμές

που διασφαλίζουν ότι η κάλυψή τους είναι αντικειμενική, ισορροπημένη και αντικειμενική. Αναζητήστε μια αφοσίωση στον έλεγχο των γεγονότων, χρησιμοποιώντας διαφορετικές πηγές και διατηρώντας την συντακτική αυτονομία.

- Μάθετε πόσο καταρτισμένος, έμπειρος και έμπειρος είναι ο δημοσιογράφος. Εξετάστε την εκπαίδευσή τους, την εμπειρία τους και οποιεσδήποτε σχέσεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αντικειμενικότητά τους. Αξιόπιστοι ειδησεογραφικοί οργανισμοί απασχολούν άρτια εκπαιδευμένους δημοσιογράφους που έχουν αποκτήσει ισχυρή φήμη στον τομέα τους.
- Ελέγξτε αν ο ειδησεογραφικός οργανισμός ή ο μεμονωμένος δημοσιογράφος αποφεύγει τον εντυπωσιασμό και την προκατάληψη. Αξιόπιστες πηγές αναφέρουν τα γεγονότα όπως τα βλέπουν, χωρίς εξωραϊσμό ή προκατάληψη. Στόχος τους είναι να δώσουν στους αναγνώστες μια δίκαιη αξιολόγηση της κατάστασης, ώστε να μπορούν να αποφασίσουν μόνοι τους.

Ακρίβεια και επαλήθευση

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται είναι ακριβείς εάν είναι αξιόπιστες, αντικειμενικές και χωρίς σφάλματα. Εξοπλίζει τους αναγνώστες με τις γνώσεις που χρειάζονται για να κάνουν καλές επιλογές και να αποκτήσουν διορατικότητα στον κόσμο. Αξιόπιστες ειδήσεις παρουσιάζουν δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και επαληθευτεί από πολλές πηγές. Οι ισχυρισμοί μπορούν να ελεγχθούν για ακρίβεια συγκρίνοντάς τους με δεδομένα από άλλες αξιόπιστες πηγές.

Μια αυστηρή ανασκόπηση των ακόλουθων πτυχών είναι απαραίτητη για τον προσδιορισμό της ακρίβειας και της αλήθειας της δημοσιογραφίας:

Αναζητήστε ειδήσεις που χρησιμοποιούν διάφορες πηγές για να επαληθεύσουν τους ισχυρισμούς τους. Οι δημοσιογράφοι μειώνουν την εξάρτησή τους από μια δυνητικά μεροληπτική ή αναξιόπιστη πηγή, προσφέροντας πολλαπλές προοπτικές. Η αξιοπιστία της έρευνας υποστηρίζεται από τη χρήση ευρέος φάσματος πηγών.

- Ελέγξτε αν το εν λόγω άρθρο παρέχει αναγνώριση όπου οφείλεται πίστωση και περιλαμβάνει σχετικές παραπομπές. Οι δημοσιογράφοι που ενδιαφέρονται για την ικανότητα των αναγνωστών τους να ελέγχουν ανεξάρτητα τα επιχειρήματα που προβάλλουν θα πρέπει πάντα να περιλαμβάνουν ρητές αναφορές στο υλικό που δίνουν.
- Οι διαδικασίες ελέγχου γεγονότων αποτελούν συνήθη πρακτική σε αξιόπιστους ειδησεογραφικούς οργανισμούς. Πριν από τη δημοσίευση, λαμβάνουν μέτρα για να εξασφαλίσουν την ακρίβεια. Ελέγξτε για αποδεικτικά στοιχεία ότι ο ειδησεογραφικός οργανισμός χρησιμοποιεί ανεξάρτητους ελεγκτές γεγονότων ή συνεργάζεται με αξιόπιστους. Η λήψη προφυλάξεων όπως αυτή δείχνει ότι εκτιμάτε την ακρίβεια και τη λογοδοσία.

- Οι δημοσιογράφοι που εφαρμόζουν ηθικά πρότυπα θα πρέπει να είναι ανοιχτοί σχετικά με τις ερευνητικές μεθόδους τους και την αξιοπιστία των πηγών τους. Επαληθεύστε αν το άρθρο ειδήσεων εξηγεί τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, όπως συνεντεύξεις, έρευνα, ανάλυση δεδομένων ή αναφορά επί τόπου. Αυτή η διαφάνεια σας βοηθά να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο είναι αξιόπιστο ή όχι.
- Η δημοσιογραφία που είναι τόσο αξιόπιστη όσο και ενημερωμένη καλύπτει τις έκτακτες ειδήσεις όπως συμβαίνει. Δείτε αν η πηγή ειδήσεων διορθώνει άμεσα ή προσθέτει σε ιστορίες που έχουν ήδη δημοσιευθεί. Η προθυμία να διορθώσετε τα λάθη και να ενημερώσετε τις ιστορίες δείχνει μια δέσμευση για την ακρίβεια.

Δικαιοσύνη και ισορροπία

Ακεραιότητα στην αναφορά σημαίνει παροχή στους αναγνώστες επαρκών πληροφοριών για να συνάψουν τα δικά τους συμπεράσματα σχετικά με ένα ζήτημα ή ένα περιστατικό. Αποσαφηνίζει διάφορες πτυχές ενός θέματος, έτσι ώστε οι αναγνώστες να μπορούν να παράγουν τεκμηριωμένες απόψεις. Οι δημοσιογράφοι μπορούν να αποφύγουν τις προκαταλήψεις και να βοηθήσουν τους αναγνώστες να αποκτήσουν μια βαθύτερη, πιο διαφοροποιημένη αντίληψη ενός θέματος, προσφέροντας πολλαπλές προοπτικές. Εξοπλίζουν τους αναγνώστες με την ικανότητα να σκέφτονται κριτικά, να ζυγίζουν τα υπέρ και τα αντίθετα και να καταλήγουν στα δικά τους συμπεράσματα. Όταν ο καθένας έχει την ευκαιρία να πει τη γνώμη του, όλοι ωφελούνται και η κοινωνική αρμονία ενισχύεται.

Για να καθοριστεί αν μια είδηση είναι δίκαιη και ισορροπημένη, είναι απαραίτητο να αξιολογηθούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ελέγξτε για να δείτε αν το άρθρο παρουσιάζει μια ποικιλία απόψεων σχετικά με το θέμα. Προσπαθήστε να βρείτε μερικά σχόλια, συνεντεύξεις ή παρατηρήσεις από διάφορους ανθρώπους που έχουν ένα μερίδιο στο θέμα, μερικούς επαγγελματίες και μερικούς ανθρώπους με διαφορετικές προοπτικές.
- Αξιολογήστε εάν ο δημοσιογράφος εμφανίζει σημάδια προκατάληψης ή άποψης στην αναφορά του. Οι δημοσιογράφοι που ασκούν αντικειμενικότητα διατηρούν τις δικές τους απόψεις διαφορετικές από τις ειδήσεις που μεταδίδουν. Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να παρουσιάζουν τις ειδήσεις χωρίς να επηρεάζουν την ιστορία με τις δικές τους προκαταλήψεις ή απόψεις.
- Προσέξτε για λεπτομέρειες σχετικά με την ιστορία, τη ρύθμιση και το υπόβαθρο της ιστορίας που παρέχουν βάθος στην εμπειρία ανάγνωσης.
- Ελέγξτε αν το άρθρο δίνει αντεπιχειρήματα ή άλλες απόψεις, αν ενσωματώνει διάφορες φωνές και προοπτικές και αν αναγνωρίζει τους περιορισμούς ή τις αβεβαιότητες του θέματος.

Διαφάνεια και ανεξαρτησία

Οι δημοσιογράφοι που ασκούν διαφάνεια είναι ανοιχτοί σχετικά με τις συνεντεύξεις τους, την έρευνά τους και τις πιθανές προκαταλήψεις που μπορεί να έχουν. Σημαντικές ιδιότητες περιλαμβάνουν την ελευθερία από άλλες επιρροές όπως η πολιτική, οι επιχειρήσεις ή η ιδεολογία. Η εμπιστοσύνη ενισχύεται όταν οι αναγνώστες έχουν την ευκαιρία να αξιολογήσουν την αξιοπιστία των πληροφοριών και τυχόν προκαταλήψεις.

Η διαφάνεια και η αμεροληψία της δημοσιογραφίας μπορούν να αποκαλυφθούν έχοντας κατά νου τις προτάσεις που ακολουθούν:

- Αξιολόγηση του επιπέδου διαφάνειας όσον αφορά τις πηγές και τις μεθόδους του ειδησεογραφικού οργανισμού ή του δημοσιογράφου. Οι δημοσιογράφοι που ασκούν «διαφανή δημοσιογραφία» εξηγούν τις διαδικασίες που χρησιμοποίησαν για την απόκτηση πληροφοριών, όπως συνεντεύξεις, έρευνες, στατιστικές αναλύσεις και μυστικές έρευνες. Οι αναγνώστες είναι σε καλύτερη θέση να αξιολογήσουν τη νομιμότητα και την αξιοπιστία των ειδήσεων λόγω αυτής της διαφάνειας.
- Ελέγξτε για αποδεικτικά στοιχεία εάν ο ειδησεογραφικός οργανισμός ή μεμονωμένος δημοσιογράφος αποκαλύπτει πιθανή προκατάληψη. Όλες οι σχέσεις, οικονομικές ή μη, που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία της αναφοράς πρέπει να δημοσιοποιούνται. Θα πρέπει να εξετάσετε τον ειδησεογραφικό οργανισμό για να δείτε αν αποκαλύπτει την ιδιοκτησία του και τυχόν οικονομικές επιρροές. Η ικανότητα αξιολόγησης πιθανών προκαταλήψεων ή επιπτώσεων στα μέσα ενημέρωσης διευκολύνεται από τη διαφανή υποβολή εκθέσεων.
- Σκεφτείτε πόσο ανεξάρτητος είναι ο ειδησεογραφικός οργανισμός ή μεμονωμένος δημοσιογράφος. Οι δημοσιογράφοι που ασκούν διαφάνεια είναι απεριόριστοι στην επιδίωξη ειδήσεων από εταιρικά ή κυβερνητικά συμφέροντα. Ελέγξτε για αποδεικτικά στοιχεία ότι η δημοσίευση έχει προηγουμένως δημοσιεύσει αντικειμενική, κριτικά σκεπτόμενη δημοσιογραφία.
- Ελέγξτε αν ο ειδησεογραφικός οργανισμός διαθέτει διαφανή διαδικασία για τον χειρισμό ενημερώσεων και διορθώσεων. Όταν γίνονται λάθη ή ανακρίβειες, οι διαφανείς δημοσιογράφοι βιάζονται να ζητήσουν συγγνώμη και να διορθώσουν το ρεκόρ. Αναζητήστε στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο ειδησεογραφικός οργανισμός είναι διαφανής και υπόλογος, ενημερώνοντας το κοινό του για τυχόν αλλαγές ή διορθώσεις. Η συζήτηση με τους αναγνώστες είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να εκτιμήσετε την ειλικρίνεια, την ειλικρίνεια και τον έλεγχο από το κοινό.

Υπεύθυνη δημοσιογραφία

Η καλή δημοσιογραφία, σε αντίθεση με τον εντυπωσιασμό ή το clickbait, μπορεί εύκολα να αναγνωριστεί από τη δέσμευσή της στα ηθικά πρότυπα. Οι ειλικρινείς αναφορές επιδιώκουν

πάντα να απεικονίζουν με ακρίβεια τα γεγονότα. Οι δημοσιογράφοι καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να μεταφέρουν ακριβείς πληροφορίες και να ελέγξουν διπλά τις αναφορές τους πριν από τη δημοσίευση. Με το να μην διαδίδουν ψευδείς πληροφορίες, φήμες ή αβάσιμους ισχυρισμούς, οι δημοσιογράφοι που ασκούν ηθική δημοσιογραφία προστατεύουν το δικαίωμα του κοινού να γνωρίζει.

Οι δημοσιογράφοι που ασκούν ηθική προστατεύουν επίσης την ανωνυμία και την αξιοπρέπεια των πηγών τους. Κατά την υποβολή εκθέσεων σε θέματα δημόσιου ή προσωπικού ενδιαφέροντος, οι δημοσιογράφοι πρέπει να κάνουν χρήση της διακριτικής ευχέρειας. Η αναφορά που τηρεί τα ηθικά πρότυπα δεν καταφεύγει στην εξαπάτηση, τον εντυπωσιασμό ή την παραβίαση της ιδιωτικής ζωής, και αντ' αυτού δίνει προτεραιότητα στην αντικειμενικότητα και την ευαισθησία στην κάλυψή της. Οι δημοσιογράφοι κάνουν μια προσπάθεια να δείξουν και τις δύο πλευρές ενός επιχειρήματος χωρίς να ευνοούν τη μία πλευρά από την άλλη. Η ηθική αναφορά διαφυλάσσει τις αξίες της ανεξαρτησίας και της ελευθερίας από προκαταλήψεις, επιτρέποντας στους αναγνώστες να δημιουργήσουν τα δικά τους μορφωμένα συμπεράσματα με βάση μια διεξοδική και διαφοροποιημένη κατανόηση του θέματος. Η διατήρηση της αξιοπιστίας και της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης είναι ευθύνη κάθε δημοσιογράφου και η ηθική αναφορά εγγυάται ότι αυτή η ευθύνη τηρείται.

Οι ηθικοί δημοσιογράφοι λαμβάνουν υπόψη και εκτιμούν τις μοναδικές ταυτότητες, το υπόβαθρο και τις εμπειρίες των αναγνώστών τους. Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να είναι προσεκτικοί ώστε να μην ενισχύουν τις προκαταλήψεις ή τις προκαταλήψεις στην κάλυψή τους. Η ηθική δημοσιογραφία δίνει έμφαση στην ακρόαση και τη συμπερίληψη διαφορετικών προοπτικών.

Οι ακόλουθες εκτιμήσεις είναι απαραίτητες για τον εντοπισμό εκθέσεων δεοντολογίας:

- Μάθετε αν ο ειδησεογραφικός οργανισμός ή μεμονωμένος δημοσιογράφος ακολουθεί τα πρότυπα δεοντολογίας των επαγγελματικών οργανισμών δημοσιογραφίας. Η δημόσια υποστήριξη και η τήρηση αυτών των αρχών από ηθικούς ειδησεογραφικούς οργανισμούς είναι ενδεικτική της αφοσίωσής τους στην αλήθεια στις ειδήσεις.
- Προσδιορίστε αν υπάρχουν συγκεκριμένες συντακτικές πολιτικές και κατευθυντήριες γραμμές που ενθαρρύνουν την ειλικρινή αναφορά. Οι έντιμοι ειδησεογραφικοί οργανισμοί είναι ανοιχτοί για τις δημοσιογραφικές αρχές τους. Η ακρίβεια, η αμεροληψία, η ιδιωτικότητα, οι συγκρούσεις συμφερόντων και άλλες δεοντολογικές ανησυχίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν σε αυτές τις πολιτικές.
- Αναλύστε τη διαδικασία του ειδησεογραφικού οργανισμού για τη δημοσίευση ενημερώσεων και σφαλμάτων. Η δεοντολογική αναφορά διορθώνει ή επικαιροποιεί το περιεχόμενό της το συντομότερο δυνατό μετά τη διαπίστωση ενός σφάλματος. Ελέγξτε για αποδεικτικά στοιχεία ότι ο ειδησεογραφικός οργανισμός είναι διαφανής και υπόλογος απαντώντας στην κριτική και διορθώνοντας τα λάθη εγκαίρως.
- Εξετάστε εάν ο ειδησεογραφικός οργανισμός ή μεμονωμένος δημοσιογράφος αντιπροσωπεύει μια ποικιλία φωνών και απόψεων κατά την αναφορά και αναζητήστε ενδείξεις ότι ο οργανισμός αντιμετωπίζει τις ευαίσθητες πληροφορίες υπεύθυνα, αποφεύγοντας αδικαιολόγητους τραυματισμούς ή παραβίαση της ιδιωτικής ζωής. Οι

επιπτώσεις στους ανθρώπους και τις κοινότητες λαμβάνονται υπόψη στις δεοντολογικές εκθέσεις.

Ευθύνη και διορθώσεις

Η καλή δημοσιογραφία μπορεί συχνά να προσδιοριστεί από τη δέσμευσή της για λογοδοσία. Τα μέσα ενημέρωσης με ακεραιότητα διορθώνουν και ενημερώνονται γρήγορα, ενθαρρύνουν την εισαγωγή δεδομένων και εφαρμόζουν μια σταθερή πολιτική για τις περιπτώσεις που γίνονται λάθη. Η δημοσιογραφία βασίζεται στην εμπιστοσύνη του κοινού και όταν γίνονται λάθη ή ανακρίβειες, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης πρέπει να είναι ανοιχτά και ειλικρινή για την επιδιόρθωσή τους. Οι ειδησεογραφικοί οργανισμοί μπορούν να κάνουν το μέρος τους για να κρατήσουν ενήμερο το κοινό και να σταματήσουν τη διάδοση της παραπληροφόρησης εάν παραδεχτούν και διορθώσουν τα λάθη μόλις ανακαλυφθούν. Η ακρίβεια σε όλες τις δραστηριότητες και η προθυμία αποδοχής και διόρθωσης σφαλμάτων είναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα της λογοδοσίας. Εάν ένα ειδησεογραφικό πρακτορείο παραδέχεται και διορθώνει γρήγορα ένα λάθος, οι αναγνώστες του είναι πιο πιθανό να το εμπιστευτούν.

Πώς να εντοπίσετε τη δημοσιογραφία και τις διορθώσεις:

- Ελέγξτε για στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η πηγή ειδήσεων εκδίδει ενημερώσεις ή εξηγήσεις όταν εντοπίζονται λάθη. Τα ηθικά μέσα ενημέρωσης παραδέχονται γρήγορα το σφάλμα και λαμβάνουν διορθωτικά μέτρα. Οι διορθώσεις μπορούν να εκδοθούν στα ακόλουθα άρθρα, οι σημειώσεις του συντάκτη μπορούν να δημοσιευτούν ή το αρχικό άρθρο μπορεί να επικαιροποιηθεί με διευκρινίσεις.
- Ελέγξτε για να δείτε αν ο ειδησεογραφικός οργανισμός είναι προσεχής σχετικά με τις επεξεργασίες που έγιναν. Προσέξτε για ανοιχτότητα στην αποδοχή και διόρθωση σφαλμάτων.
- Σκεφτείτε αν υπάρχει μια καθορισμένη πολιτική για το πότε γίνονται λάθη στις ειδήσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διόρθωση σφαλμάτων, συμπεριλαμβανομένου του πότε θα πρέπει να εκδοθούν και του τρόπου με τον οποίο θα πρέπει να επαληθευτούν, έχουν δημιουργηθεί από αξιόπιστους ειδησεογραφικούς οργανισμούς. Έχοντας μια σαφή διαδικασία για το χειρισμό παραβάσεων δείχνει ότι εκτιμάτε την ευθύνη.
- Αναλύστε την αντίδραση της δημοσίευσης σε ερωτήσεις και κριτικές από το κοινό της. Ελέγξτε για στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η δημοσίευση ενδιαφέρεται για τις απόψεις των αναγνωστών της και λαμβάνει μέτρα όταν χρειάζεται.
- Εξετάστε το ιστορικό δημοσίευσης των εσφαλμένων εκδόσεων. Εξετάστε το ιστορικό του ειδησεογραφικού οργανισμού για να δείτε αν έχει παραδεχτεί και διορθώσει σφάλματα στο παρελθόν. Η αφοσίωση στην ακρίβεια και την αξιοπιστία αποδεικνύεται από έναν ηθικό ειδησεογραφικό οργανισμό μέσω του προτύπου λογοδοσίας και διορθώσεων.

Σκεφτείτε πόσο ανοιχτός είναι ο ειδησεογραφικός οργανισμός με τις μεθόδους του και αξιολογήστε πόσο καλά ο οργανισμός ή μεμονωμένοι δημοσιογράφοι τηρούν τις ηθικές κατευθυντήριες γραμμές. Η δημοσιογραφική ηθική περιλαμβάνει την τήρηση καθιερωμένων κανόνων και αρχών. Εξετάστε τη δημοσίευση ή τον ρεπόρτερ για στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τηρούν τα πρότυπα της ειλικρίνειας, της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

4.3 Εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης, τους θεσμούς & την πληροφόρηση

Τρέχουσες τάσεις

Ιστορικά, η δημοσιογραφία έχει επωφεληθεί από σχετικά σταθερή χρηματοδότηση, καθώς και από συνεπή επαγγελματικά πρότυπα και δεοντολογία σε πολλές χώρες. Οι περισσότεροι άνθρωποι εμπιστεύτηκαν τα επαγγελματικά μέσα ενημέρωσης ως αξιόπιστους παρόχους πληροφοριών. Το διαφημιστικό παράδειγμα που υποστηρίζει τη δημοσιογραφία εδώ και δεκαετίες έχει αμφισβητηθεί τα τελευταία χρόνια από τις διαδικτυακές επιχειρήσεις. Εν τω μεταξύ, τα δημόσια μέσα ενημέρωσης έχουν πληγεί σοβαρά από περικοπές στον προϋπολογισμό, ενώ χρηματοδοτούνται κυρίως από τη διαφήμιση. Τα τελευταία πέντε χρόνια, η ψηφιακή διαφήμιση έχει καταστεί ολοένα και πιο σημαντική πηγή εσόδων για τις εταιρείες μέσων ενημέρωσης, με το μερίδιο των παγκόσμιων διαφημιστικών δαπανών να ανέρχεται από 35 % το 2016 σε 54 % το 2021. Το 2023, οι ειδικοί προβλέπουν ότι ο αριθμός θα υπερβεί το 60 %.

Μετά από χρόνια σταθερής διάβρωσης, η δημόσια πίστη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης δείχνει τελικά σημάδια σταθεροποίησης. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, το πρόβλημα του ανακριβούς και παραπλανητικού περιεχομένου κατέστη τόσο εμφανές που ονομάστηκε «Disinfodemic». Ταυτόχρονα, πολλαπλές μελέτες έχουν δείξει ότι η εμπιστοσύνη του κοινού σε διάφορα ειδησεογραφικά πρακτορεία και άλλους πληροφοριακούς πόρους έχει μειωθεί σταθερά τα τελευταία πέντε χρόνια.

Η έλευση της τεχνητής νοημοσύνης και οι πιθανές επιπτώσεις της στη βιομηχανία ειδήσεων έχουν περιπλέξει περαιτέρω το ζήτημα του ποιος να εμπιστευτεί. Η παραπληροφόρηση και οι ψευδείς ειδήσεις πολλαπλασιάστηκαν με ανησυχητικό ρυθμό χάρη στην ευρεία χρήση τεχνολογιών που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη και πλατφορμών μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επειδή η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία και τη διάδοση ψευδών πληροφοριών, μπορεί να γίνει δύσκολο να πούμε ποιες πηγές να εμπιστευτούμε. Εξαιτίας αυτού, λιγότεροι άνθρωποι εμπιστεύονται τους ειδησεογραφικούς οργανισμούς και άλλους παρόχους πληροφοριών. Από την άλλη πλευρά, οι τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης κατέστησαν εφικτές προόδους όσον αφορά τις δεξιότητες ελέγχου των γεγονότων. Η παραπληροφόρηση, οι τάσεις και η επαλήθευση ισχυρισμών μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση λύσεων που βασίζονται στην ΤΝ. Αυτές οι καινοτομίες μπορούν να βοηθήσουν στην αποκατάσταση της πίστης, παρέχοντας στους ανθρώπους πρόσβαση σε αξιόπιστα δεδομένα.

Ταυτόχρονα, υπάρχει ένας υπερβολικός αριθμός δημιουργών περιεχομένου που αναζητούν την προσοχή των ανθρώπων στην ψηφιακή αρένα. Αυτό περιλαμβάνει παραδοσιακά ειδησεογραφικά πρακτορεία, νέους εμπειρογνώμονες των μέσων ενημέρωσης, ακτιβιστές, διαφημιστές, επηρεαστές, γιατρούς και πολιτικούς. Η πόλωση στην κοινωνία και την πολιτική

ασκεί πρόσθετη πίεση στα δημοσιογραφικά πρότυπα της αντικειμενικότητας και της επαλήθευσης. Επιπλέον, οι πλατφόρμες ρυθμιστών της πρόσβασης διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στη διαμεσολάβηση για την κατανάλωση ειδήσεων· αυτές οι πλατφόρμες δίνουν προτεραιότητα σε άλλες μορφές πληροφόρησης και μόλις πρόσφατα, υπό πίεση σε ορισμένα μέρη, άρχισαν να μοιράζονται τα έσοδα με τους παραγωγούς ειδήσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι ερωτήσεις σχετικά με το καθεστώς του «δημόσιου καλού» της δημοσιογραφίας αποκτούν εξέχουσα θέση. Η δημοσιογραφία, όπως και άλλα δημόσια αγαθά, είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη μιας ισχυρής κουλτούρας των πολιτών. Αυτό επιτυγχάνεται παρέχοντας στους πολίτες πρόσβαση στα αξιόπιστα δεδομένα και τις πληροφορίες που χρειάζονται για να συμμετάσχουν πλήρως σε μια δημοκρατική κοινωνία. Ο ρόλος της δημοσιογραφίας είναι διπτός: αυτό ενός αμερόληπτου φύλακα και ενός κινητήρια δύναμη του δημόσιου διαλόγου. Ωστόσο, για να εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον, η δημοσιογραφία πρέπει να είναι σε θέση να ευδοκιμήσει οικονομικά, ώστε να μπορεί να παράγει αξιόπιστες ειδήσεις και πληροφορίες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πίστη των ανθρώπων σε καθιερωμένα ειδησεογραφικά πρακτορεία φαίνεται να επηρεάζεται από στοιχεία όπως ο πολιτισμός, η πολιτική και η ιστορία. Μπορεί να υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην εμπιστοσύνη των ανθρώπων στα μέσα ενημέρωσης και σε άλλους θεσμούς. Οι αντιλήψεις περί αξιοπιστίας μπορούν να επηρεαστούν από μεταβλητές όπως οι πολιτικές κλίσεις, τα γεγονότα της ζωής και η έκθεση σε διαφορετικές απόψεις. Οι πληροφορίες έχουν διασκορπιστεί περισσότερο στην ψηφιακή εποχή, με τους ανθρώπους να αναζητούν πηγές που επιβεβαιώνουν τις προϋπάρχουσες απόψεις τους. Αυτό έχει τη δυνατότητα να εντείνει την πόλωση και τις διαφορές εμπιστοσύνης.

Παρά το γεγονός ότι η πανδημία COVID-19 μπορεί να διέκοψε προσωρινά ή να ανέτρεψε τη διάβρωση της εμπιστοσύνης σε ορισμένες τοποθεσίες, η εμπιστοσύνη είναι πιθανό να παραμείνει εύθραυστη, γεγονός που έχει σοβαρές συνέπειες για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και την υγεία της δημοκρατικής πολιτικής.

Το Βαρόμετρο Εμπιστοσύνης Edelman

Το Edelman Trust Barometer είναι μια παγκόσμια μελέτη που διεξάγεται ετησίως για να μετρήσει το επίπεδο εμπιστοσύνης του κοινού σε διάφορους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης. Το 59 % των ερωτηθέντων σε 28 χώρες συμφώνησαν ή συμφώνησαν ακράδαντα ότι οι δημοσιογράφοι σκόπιμα παραπλανούν το κοινό και ότι τα ειδησεογραφικά πρακτορεία ενδιαφέρονται περισσότερο για την προώθηση μιας συγκεκριμένης πολιτικής προοπτικής παρά για την ενημέρωση του κοινού. Μια μικρή παρηγοριά θα μπορούσε να είναι ότι τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης εξακολουθούν να

έχουν 18 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερη εμπιστοσύνη από τα social media. Η τελευταία έκθεση του Ινστιτούτου Ψηφιακών Ειδήσεων του Reuters δείχνει μια συγκρίσιμη μείωση της εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης σε 18 χώρες κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών. Σύμφωνα με την έκθεση, χώρες όπως η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης.

Ευρωβαρόμετρο

Η αξιοπιστία των μέσων ενημέρωσης διερευνάται συστηματικά στο πλαίσιο της σειράς ερευνών του Ευρωβαρόμετρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μετά το τακτικό Ευρωβαρόμετρο τον χειμώνα του 2020–2021, σημειώθηκε μικρή μείωση της εμπιστοσύνης στα συμβατικά μέσα ενημέρωσης.

Με το 56 % των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι «τάνουν να εμπιστεύονται» το ραδιόφωνο (-2) και το 38 % των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι «δεν εμπιστεύονται» το ραδιόφωνο (-3), το ραδιόφωνο είναι το πιο αξιόπιστο μέσο. Η τελευταία φορά που η εμπιστοσύνη ήταν σε αυτό το χαμηλό επίπεδο ήταν το φθινόπωρο του 2015 (55 %).

Σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες (49 %) δηλώνουν ότι «τρέφουν να εμπιστεύονται» την τηλεόραση, ενώ σχεδόν τόσοι (47 %) (+ 2 %) δηλώνουν ότι «δεν εμπιστεύονται» αυτό το μέσο.

Ενώ το 49 % των Ευρωπαίων δηλώνουν ότι εμπιστεύονται τον γραπτό Τύπο (μείωση 2 % τον χειμώνα του 2020/21), περίπου το ίδιο ποσό (45 %, αύξηση + 3) λένε ότι «δεν εμπιστεύονται» τα μέσα ενημέρωσης.

QA6a How much trust do you have in certain media? For each of the following media, do you tend to trust it or tend not to trust it?
(% - EU - TEND TO TRUST)

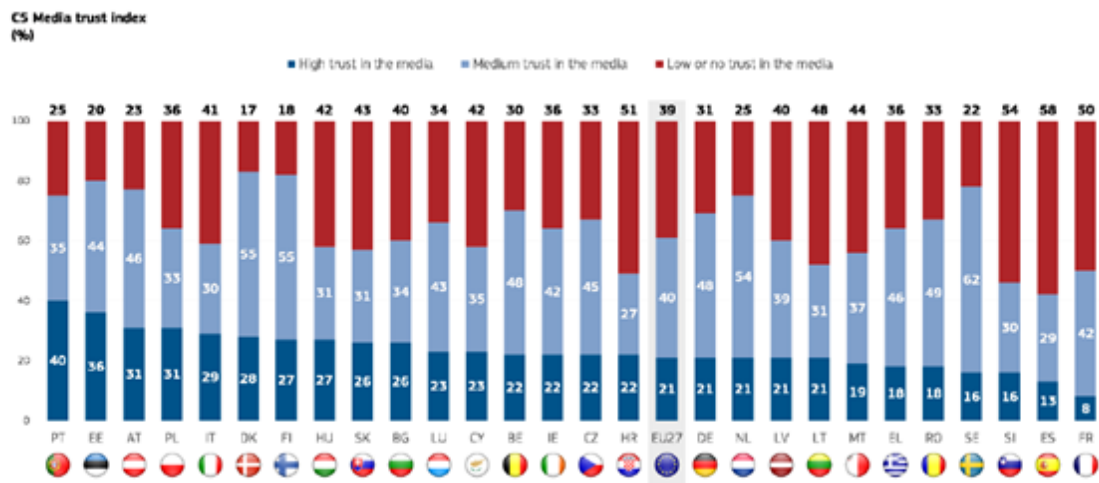
Πηγή: Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 96 (Χειμώνας 2021-2022)

Δείκτης αξιοπιστίας των μέσων ενημέρωσης

Η εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης σε ολόκληρη την Ευρώπη (όπως μετράται με βάση έναν δείκτη που βασίζεται στα πέντε σημεία πώλησης που αξιολογήθηκαν) είναι ελαφρώς χαμηλότερη από ό,τι τον χειμώνα του 2020–2021. Ενώ το ποσοστό των ερωτηθέντων που έχουν «υψηλό» επίπεδο εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης παρέμεινε αμετάβλητο στο 21 % (από τον χειμώνα 2020-2021), το ποσοστό που έχουν «μέσο» επίπεδο εμπιστοσύνης μειώθηκε κατά 2 % και το ποσοστό που έχουν «χαμηλό» ή «όχι» επίπεδο εμπιστοσύνης αυξήθηκε κατά 2 % σε 39 %.

Η Ισπανία (58 %), η Σλοβενία (54 %) και η Κροατία (51 %), μεταξύ άλλων κρατών μελών της ΕΕ, έχουν τα υψηλότερα ποσοστά ερωτηθέντων που έχουν κακή ή καθόλου εμπιστοσύνη στα μέσα ενημέρωσης.

Σε 12 κράτη μέλη της ΕΕ (από 17 τον χειμώνα 2020-2021) το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων έχουν «μέσο» επίπεδο εμπιστοσύνης στα μέσα ενημέρωσης, με το επίπεδο αυτό να είναι πιο διαδεδομένο στη Σουηδία (62 %), τη Δανία, τη Φινλανδία (και οι δύο 55 %) και τις Κάτω Χώρες (54 %).

Πηγή: Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 96 (Χειμώνας 2021-2022)

Έκθεση ψηφιακών ειδήσεων

Το Reuters Institute for the Study of Journalism δημοσιεύει την ετήσια έκθεση Digital News Report, η οποία αναλύει θέματα όπως η κατανάλωση ειδήσεων και η δημόσια πίστη στα μέσα ενημέρωσης. Εξετάζει τις παγκόσμιες τάσεις, αλλά παρέχει επίσης περιφερειακές ιδιαιτερότητες για την Ευρώπη. Οι εκθέσεις υπογραμμίζουν την επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στα πρότυπα κατανάλωσης ειδήσεων και τη φθίνουσα πίστη στα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης.

Σύμφωνα με την έκθεση Digital News Report 2020 του Ινστιτούτου Reuters, τα δημόσια μέσα ενημέρωσης απολαμβάνουν μεγάλη εμπιστοσύνη, ειδικά στη Βόρεια Ευρώπη. Ωστόσο, υπήρχε ένας περιορισμός: οι κριτικές από τα άκρα φαίνεται να αποδυναμώνουν αυτή την εμπιστοσύνη σε πολλές χώρες, ειδικά όταν συνδυάζονται με αντιελιτιστική ρητορική από λαϊκιστές πολιτικούς... Αν και η εμπιστοσύνη παραμένει υψηλή, η δυσπιστία προς τα δημόσια μέσα ενημέρωσης αυξάνεται και είναι συχνά υψηλότερη από ό, τι για πολλά άλλα ειδησεογραφικά μέσα. Η εμπιστοσύνη στα δημόσια μέσα ενημέρωσης φαίνεται να έχει αυξηθεί ένα χρόνο αργότερα, γεγονός που συμπίπτει με την έναρξη της επιδημίας COVID-19. «Έχουμε δει αυξημένη κατανάλωση αξιόπιστων ειδησεογραφικών πρακτορείων σε πολλά έθνη, ιδιαίτερα σε εκείνα με ισχυρά και ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης», ανέφερε η έκθεση Digital News Report 2021. «Το μοτίβο είναι λιγότερο σαφές εκτός της Δυτικής Ευρώπης, σε χώρες όπου η κρίση του κορονοϊού κυριάρχησε λιγότερο στην ατζέντα των μέσων ενημέρωσης ή όπου άλλα πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα έχουν διαδραματίσει μεγαλύτερο ρόλο». Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι εκμεταλλεύονται το υπάρχον κοινό τους στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο για να οδηγήσουν την κυκλοφορία στις ιστοσελίδες τους, όπου μπορούν να βρουν περισσότερο περιεχόμενο. Επισημάνθηκε,

ωστόσο, ότι οι εξελίξεις αυτές είναι πιο συχνές σε χώρες όπου οι δημόσιοι ραδιοηλεκτρονικοί φορείς ήταν προηγουμένως σε υψηλή εκτίμηση.

Παρά το γεγονός αυτό, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη εμπιστοσύνη στα γνήσια δημόσια μέσα ενημέρωσης, ακόμη και ενόψει της διάχυτης παραπληροφόρησης και των ιογενών ψευδών. Ταυτόχρονα, η προσέλκυση νεότερου κοινού αποτελεί σημαντικό ζήτημα για τα δημόσια μέσα ενημέρωσης. Δεδομένα από οκτώ χώρες, που αντιπροσωπεύουν συλλογικά ένα ευρύ φάσμα παραδόσεων των δημόσιων μέσων ενημέρωσης, αναλύθηκαν για μια μελέτη του Ινστιτούτου Reuters το 2019. Σε πολλές χώρες, οι νεότεροι άνθρωποι και τα άτομα με λιγότερο επίσημη εκπαίδευση είναι πιο πιθανό να βασίζονται σε ειδήσεις που ανακαλύφθηκαν σε πλατφόρμες όπως το Facebook και το YouTube, ενώ οι ηλικιωμένοι και εκείνοι με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης είναι πιο πιθανό να καταναλώνουν δημόσιες ειδήσεις τόσο στο διαδίκτυο όσο και εκτός. Οι νέοι ενήλικες (αυτοί στην ηλικία των 18 έως 34 ετών) είναι πιο πιθανό να εκτιμήσουν τις παραδοσιακές ειδησεογραφικές μάρκες όταν παραδίδονται ψηφιακά, αλλά εξακολουθούν να προτιμούν ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook και το YouTube από ιστότοπους δημόσιων μέσων ενημέρωσης όταν πρόκειται να πάρουν τα νέα τους. Η έρευνα δείχνει ότι «ακόμη και η μετάβαση σε ένα πιο ψηφιακό, κινητό και κυρίαρχο από πλατφόρμες περιβάλλον μέσων ενημέρωσης συνεχίζεται», τα δημόσια μέσα ενημέρωσης μπορεί να προσελκύουν νεότερους θεατές ακόμα λιγότερο συχνά σήμερα από ό, τι στο παρελθόν.

Πηγή: Βαρόμετρο εμπιστοσύνης Edelman

Συμπεράσματα

Όταν τα άτομα δεν έχουν εμπιστοσύνη στα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης, μπορεί να αισθάνονται ότι οι πληροφορίες που παρουσιάζονται από αυτές τις πηγές είναι μεροληπτικές, χειραγωγημένες ή ελλιπείς. Ως αποτέλεσμα, μπορούν να στραφούν σε

εναλλακτικές πηγές πληροφοριών, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα διαδικτυακά φόρουμ ή οι ιστότοποι που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ιδεολογίες ή ενδιαφέροντα. Αυτές οι μη παραδοσιακές πηγές συχνά δεν διαθέτουν τα ίδια δημοσιογραφικά πρότυπα, διαδικασίες ελέγχου γεγονότων και συντακτική εποπτεία όπως τα καθιερωμένα μέσα ενημέρωσης.

Σε τέτοιες εναλλακτικές πηγές, το περιεχόμενο μπορεί να καθοδηγείται από προσωπικές απόψεις, κρυφές ατζέντες ή την επιθυμία για εντυπωσιασμό, παρά από μια δέσμευση για ακρίβεια και αξιοπιστία. Η παραπληροφόρηση, οι θεωρίες συνωμοσίας, οι φήμες και η προπαγάνδα μπορούν εύκολα να κυκλοφορήσουν σε αυτούς τους χώρους, καθώς υπάρχουν περιορισμένοι μηχανισμοί για την επαλήθευση των πληροφοριών ή τη λογοδοσία των πηγών. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τα άτομα να εκτίθενται σε παραπλανητικές ή ψευδείς πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να διαμορφώσουν τις προοπτικές, τις πεποιθήσεις και τις πράξεις τους βάσει ελλιπών ή ανακριβών πληροφοριών.

Οι άνθρωποι είναι επίσης λιγότερο πιθανό να πληρώσουν για ειδήσεις σε χώρες όπου η εμπιστοσύνη μεταξύ των πολιτών είναι φτωχή. Η εμπιστοσύνη διαδραματίζει καίριο ρόλο στον καθορισμό της προθυμίας των ατόμων να πληρώσουν για τις υπηρεσίες ειδήσεων. Όταν η εμπιστοσύνη μεταξύ των πολιτών είναι χαμηλή, συχνά αντανακλά ευρύτερη διάβρωση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης. Σε τέτοια περιβάλλοντα, οι άνθρωποι μπορεί να είναι σκεπτικοί σχετικά με την ποιότητα, την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των ειδήσεων που λαμβάνουν. Ως αποτέλεσμα, μπορεί να είναι λιγότερο διατεθειμένοι να επενδύσουν τους οικονομικούς πόρους τους για την εγγραφή σε ειδησεογραφικά πρακτορεία ή την πληρωμή για δημοσιογραφικό περιεχόμενο.

Η εμπιστοσύνη λειτουργεί ως μορφή κοινωνικού κεφαλαίου που συμβάλλει στην προώθηση της συνεργασίας, των κοινών αξιών και της συλλογικής δράσης. Όταν η εμπιστοσύνη είναι χαμηλή, οι άνθρωποι μπορούν να βασίζονται περισσότερο σε άτυπα δίκτυα, στόμα προς στόμα ή εναλλακτικές πηγές πληροφοριών για να καλύψουν τις ανάγκες των ειδήσεων τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αντιληπτή αξία της πληρωμής για ειδήσεις μπορεί να μειωθεί, καθώς τα άτομα μπορεί να αμφισβητήσουν αν οι ειδήσεις που λαμβάνουν δικαιολογούν το κόστος.

Επιπλέον, η χαμηλή εμπιστοσύνη μπορεί επίσης να συμβάλει σε μια κατακερματισμένη κοινωνία, με διαφορετικές αφηγήσεις και προοπτικές, μειώνοντας περαιτέρω την αντιληπτή αξία της πληρωμής για ειδήσεις που μπορεί να μην ευθυγραμμίζονται με τις δικές τους πεποιθήσεις ή συμφέροντα. Η έλλειψη συναίνεσης και κοινής κατανόησης μπορεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου οι άνθρωποι δίνουν προτεραιότητα στην αναζήτηση πληροφοριών που επιβεβαιώνουν τις υπάρχουσες απόψεις τους, αντί να ασχολούνται με ένα ευρύ φάσμα πηγών ειδήσεων.

4.4 Πηγές πληροφόρησης & δημοσιογραφική δεοντολογία

Αξιόπιστες πηγές

Στην εποχή της διαταραχής της πληροφορίας, είναι ζωτικής σημασίας να βασιζόμαστε σε αξιόπιστες πηγές πληροφοριών για τη διασφάλιση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας. Ενώ η διάδοση της παραπληροφόρησης κατέστησε δύσκολη τη διάκριση αξιόπιστων πηγών, εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά μέσα και πλατφόρμες που υποστηρίζουν τις δημοσιογραφικές αρχές και τηρούν αυστηρές διαδικασίες ελέγχου και επαλήθευσης των γεγονότων:

- **Ιδρυμένοι ειδησεογραφικοί οργανισμοί:** Γνωστοί και αξιόπιστοι ειδησεογραφικοί οργανισμοί με ιστορικό ποιοτικής δημοσιογραφίας συχνά δίνουν προτεραιότητα στην ακρίβεια και την αντικειμενικότητα. Παραδείγματα είναι οι New York Times, BBC, Reuters, The Guardian, Associated Press (AP). Αυτές οι οργανώσεις απασχολούν επαγγελματίες δημοσιογράφους και τηρούν αυστηρά συντακτικά πρότυπα, καθιστώντας τους αξιόπιστες πηγές ειδήσεων.
- **Δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς:** Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο δεσμεύονται για αμεροληψία και ακρίβεια. Συχνά παρέχουν σε βάθος αναφορά, ανάλυση και ερευνητική δημοσιογραφία σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.
- **Οργανισμοί ελέγχου γεγονότων:** Οι ανεξάρτητοι οργανισμοί ελέγχου γεγονότων διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην εξάλειψη της παραπληροφόρησης και στην επαλήθευση της ακρίβειας των ισχυρισμών. Παραδείγματα είναι τα FactCheck.org, PolitiFact, Snopes και International Fact-Checking Network (IFCN). Οι οργανισμοί αυτοί αξιολογούν την εγκυρότητα των δηλώσεων πολιτικών, δημόσιων προσώπων και ειδησεογραφικών ιστοριών για την παροχή αντικειμενικών αξιολογήσεων.
- **Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα:** Τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα συχνά παράγουν πολύτιμες και αξιόπιστες πληροφορίες για διάφορα θέματα. Ακαδημαϊκά άρθρα, ερευνητικές εργασίες και μελέτες που δημοσιεύονται σε έγκριτα ακαδημαϊκά περιοδικά μπορούν να παρέχουν σε βάθος ανάλυση και τεκμηριωμένες γνώσεις.
- **Κυβερνητικές πηγές:** Οι επίσημες κυβερνητικές ιστοσελίδες, οι εκθέσεις και οι δηλώσεις μπορούν να είναι αξιόπιστες πηγές πληροφοριών, ιδιαίτερα όσον αφορά τη δημόσια πολιτική, τη νομοθεσία και τις επίσημες στατιστικές. Ωστόσο, είναι σημαντικό να είστε επικριτικοί και προσεκτικοί σχετικά με πιθανές προκαταλήψεις ή πολιτικά κίνητρα στις κυβερνητικές επικοινωνίες!
- **Μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ):** Γνωστές ΜΚΟ, όπως η Διεθνής Αμνηστία, το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) και οι οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), συχνά παράγουν αξιόπιστες

εκθέσεις και δεδομένα για διάφορα παγκόσμια ζητήματα. Αυτές οι οργανώσεις επικεντρώνονται στην έρευνα, την υπεράσπιση και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθιστώντας τις πληροφορίες τους πολύτιμες για την κατανόηση σύνθετων κοινωνικών και ανθρωπιστικών ζητημάτων.

- Εξειδικευμένες δημοσιεύσεις και εμπειρογνώμονες σε θέματα θεμάτων: Οι δημοσιεύσεις, τα εμπορικά περιοδικά και οι εμπειρογνώμονες του κλάδου συχνά παρέχουν έγκυρες πληροφορίες στους αντίστοιχους τομείς τους. Αυτές οι πηγές μπορούν να προσφέρουν εξειδικευμένες γνώσεις, αναλύσεις και ερευνητικά ευρήματα σε τομείς όπως η επιστήμη, η τεχνολογία, η χρηματοδότηση και η υγεία.

Δημοσιογραφική δεοντολογία

Η επιδίωξη της συλλογής ειδήσεων, της ενημέρωσης και της διάδοσης διέπεται από ένα σύνολο κανόνων και κατευθυντήριων γραμμών που είναι γνωστές ως δημοσιογραφική ηθική. Υπάρχουν μερικές καθολικά αποδεκτές έννοιες της δημοσιογραφικής ηθικής, ακόμη και αν τα συγκεκριμένα πρότυπα μπορεί να διαφέρουν ελαφρώς από τη μία οργάνωση ή την τοποθεσία στην άλλη. Οι βασικές αρχές που πρέπει να ακολουθηθούν είναι οι εξής:

- Οι δημοσιογράφοι έχουν την ευθύνη προς το κοινό τους να παρουσιάζουν πληροφορίες που είναι ακριβείς, αξιόπιστες και επαληθεύσιμες. Πρέπει να ελέγξουν διπλά τις πληροφορίες τους και να διορθώσουν γρήγορα τυχόν λάθη που βρίσκουν.
- Οι δημοσιογράφοι αναμένεται να αναφέρουν τις ειδήσεις και τις πληροφορίες που βρίσκουν χωρίς να δείχνουν κανενός είδους προκατάληψη ή ευνοιοκρατία. Πρέπει να κάνουν διάκριση μεταξύ αντικειμενικών εκθέσεων και απόψεων.
- Οι δημοσιογράφοι δεν θα πρέπει να αφήνουν την ακεραιότητα ή την ακρίβειά τους να επηρεάζεται από οποιοδήποτε άλλο κόμμα, πολιτικό, εμπορικό ή άλλο. Πρέπει να αποτρέπουν τις συγκρούσεις συμφερόντων και να αντιστέκονται σε κάθε απόπειρα χειραγώγησης.
- Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να επιδιώκουν την αντικειμενικότητα και να παρέχουν μια σειρά απόψεων, καλύπτοντας παράλληλα ιστορίες δημόσιου ενδιαφέροντος. Πρέπει να παρέχουν την ευκαιρία σε όσους αποτελούν αντικείμενο κριτικής να απαντήσουν ή να εκφράσουν την πλευρά τους στην ιστορία.
- Όταν καταγγέλλουν ευαίσθητα προσωπικά προβλήματα, όπως αυτά που αφορούν θύματα εγκληματικών πράξεων, ατυχημάτων ή τραύματος, οι δημοσιογράφοι έχουν συγκεκριμένη ευθύνη να αντιμετωπίζουν με σεβασμό το δικαίωμα των ατόμων αυτών στην ιδιωτική ζωή. Δεν πρέπει να προκαλούν σε κανέναν περιττό πόνο ή ταλαιπωρία.
- Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να είναι ειλικρινείς στην αποκάλυψη των ταυτοτήτων των υποκειμένων των συνεντεύξεων, των οργανώσεων με τις οποίες συνδέονται και των πηγών του υλικού που χρησιμοποιούν στις ιστορίες τους. Ο διαχωρισμός των ειδήσεων από τη διαφήμιση ή το διαφημιστικό περιεχόμενο είναι απαραίτητος.

- Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για τη δουλειά τους και να είναι ανοιχτοί σε εποικοδομητική κριτική. Πρέπει να είναι πρόθυμοι να ασκήσουν κριτική, να δώσουν στην άλλη πλευρά την ευκαιρία να απαντήσουν και να χρησιμοποιήσουν τα κατάλληλα συντακτικά πρότυπα.
- Οι δημοσιογράφοι έχουν υποχρέωση προς το κοινό να διασφαλίζουν ότι το έργο τους είναι ακριβές και δίκαιο. Πρέπει να ενθαρρύνουν τις δημοκρατικές αρχές, να διευρύνουν την πρόσβαση των ανθρώπων στη γνώση και να βοηθήσουν στην οικοδόμηση ενός μορφωμένου πληθυσμού. Θα πρέπει να απομακρύνονται από την υποκίνηση προκαταλήψεων ή τη διάδοση ψευδών πληροφοριών για προσοχή.

Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν μια σταθερή βάση για υπεύθυνη ενημέρωση, αλλά οι δημοσιογράφοι πρέπει επίσης να έχουν κατά νου τα μοναδικά προβλήματα που θέτει το ταχέως μεταβαλλόμενο τοπίο των μέσων ενημέρωσης και η έλευση της ψηφιακής εποχής.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας SPJ που παρουσιάζουμε παρακάτω έχει υιοθετηθεί εθελοντικά από χιλιάδες δημοσιογράφους, ανεξάρτητα από τον τόπο ή την πλατφόρμα, και χρησιμοποιείται ευρέως σε αίθουσες σύνταξης και αίθουσες διδασκαλίας ως οδηγός ηθικής συμπεριφοράς. Ο κώδικας δεν προορίζεται ως σύνολο «κανόνων», αλλά ως πόρος για τη λήψη ηθικών αποφάσεων.

Society of Professional Journalists

CODE of ETHICS

PREAMBLE
Members of the Society of Professional Journalists believe that public enlightenment is the forerunner of justice and the foundation of democracy. Ethical journalism strives to ensure the free exchange of information that is accurate, fair and thorough. An ethical journalist acts with integrity. The Society declares these four principles as the foundation of ethical journalism and encourages their use in its practice by all people in all media.

SEEK TRUTH AND REPORT IT
Ethical journalism should be accurate and fair. Journalists should be honest and courageous in gathering, reporting and interpreting information.

Journalists should:

- ▶ Take responsibility for the accuracy of their work. Verify information before releasing it. Use original sources whenever possible.
- ▶ Remember that neither speed nor format excuses inaccuracy.
- ▶ Provide context. Take special care not to misrepresent or oversimplify in promoting, previewing or summarizing a story.
- ▶ Gather, update and correct information throughout the life of a news story.
- ▶ Be cautious when making promises, but keep the promises they make.
- ▶ Identify sources clearly. The public is entitled to as much information as possible to judge the reliability and motivations of sources.
- ▶ Consider sources' motives before promising anonymity. Reserve anonymity for sources who may face danger, retribution or other harm, and have information that cannot be obtained elsewhere. Explain why anonymity was granted.
- ▶ Diligently seek subjects of news coverage to allow them to respond to criticism or allegations of wrongdoing.
- ▶ Avoid undercover or other surreptitious methods of gathering information unless traditional, open methods will not yield information vital to the public.
- ▶ Be vigilant and courageous about holding those with power accountable. Give voice to the voiceless.
- ▶ Support the open and civil exchange of views, even views they find repugnant.
- ▶ Recognize a special obligation to serve as watchdogs over public affairs and government. Seek to ensure that the public's business is conducted in the open, and that public records are open to all.
- ▶ Provide access to source material when it is relevant and appropriate.
- ▶ Boldly tell the story of the diversity and magnitude of the human experience. Seek sources whose voices we seldom hear.
- ▶ Avoid stereotyping. Journalists should examine the ways their values and experiences may shape their reporting.
- ▶ Label advocacy and commentary.
- ▶ Never deliberately distort facts or context, including visual information. Clearly label illustrations and re-enactments.
- ▶ Never plagiarize. Always attribute.

MINIMIZE HARM
Ethical journalism treats sources, subjects, colleagues and members of the public as human beings deserving of respect.

Journalists should:

- ▶ Balance the public's need for information against potential harm or discomfort. Pursuit of the news is not a license for arrogance or undue intrusiveness.

Journalists should:

- ▶ Show compassion for those who may be affected by news coverage. Use heightened sensitivity when dealing with juveniles, victims of sex crimes, and sources or subjects who are inexperienced or unable to give consent. Consider cultural differences in approach and treatment.
- ▶ Recognize that legal access to information differs from an ethical justification to publish or broadcast.
- ▶ Realize that private people have a greater right to control information about themselves than public figures and others who seek power, influence or attention. Weigh the consequences of publishing or broadcasting personal information.
- ▶ Avoid pandering to lurid curiosity, even if others do.
- ▶ Balance a suspect's right to a fair trial with the public's right to know. Consider the implications of identifying criminal suspects before they face legal charges.
- ▶ Consider the long-term implications of the extended reach and permanence of publication. Provide updated and more complete information as appropriate.

ACT INDEPENDENTLY
The highest and primary obligation of ethical journalism is to serve the public.

Journalists should:

- ▶ Avoid conflicts of interest, real or perceived. Disclose unavoidable conflicts.
- ▶ Refuse gifts, favors, fees, free travel and special treatment, and avoid political and other outside activities that may compromise integrity or impartiality, or may damage credibility.
- ▶ Be wary of sources offering information for favors or money; do not pay for access to news. Identify content provided by outside sources, whether paid or not.
- ▶ Deny favored treatment to advertisers, donors or any other special interests, and resist internal and external pressure to influence coverage.
- ▶ Distinguish news from advertising and shun hybrids that blur the lines between the two. Prominently label sponsored content.

BE ACCOUNTABLE AND TRANSPARENT
Ethical journalism means taking responsibility for one's work and explaining one's decisions to the public.

Journalists should:

- ▶ Explain ethical choices and processes to audiences. Encourage a civil dialogue with the public about journalistic practices, coverage and news content.
- ▶ Respond quickly to questions about accuracy, clarity and fairness.
- ▶ Acknowledge mistakes and correct them promptly and prominently. Explain corrections and clarifications carefully and clearly.
- ▶ Expose unethical conduct in journalism, including within their organizations.
- ▶ Abide by the same high standards they expect of others.

The SPJ Code of Ethics is a statement of abiding principles supported by additional explanations and position papers (at spj.org) that address changing journalistic practices. It is not a set of rules, rather a guide that encourages all who engage in journalism to take responsibility for the information they provide, regardless of medium. The code should be read as a whole; individual principles should not be taken out of context. It is not, nor can it be under the First Amendment, legally enforceable.

Πηγή: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ

4.5 Αναφορές

BBC. (n.d.). *About the BBC - Mission, values and public purposes*.

<https://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/governance/mission/>

Bleyer-Simon, K., Brogi, E., Carlini, R., Da Costa Leite Borges, D., Nenadić, I., Palmer, M., Parcu, P. L., Trevisan, M., Verza, S., & Žuffová, M. (n.d.). *Monitoring Media Pluralism in the Digital Era*. European University Institute Centre for Media Pluralism and Media Freedom.

<https://doi.org/10.2870/087286>

Dragomir, M., & Söderström, A. (2021). *The state of state media: a global analysis of the editorial independence of state media and an introduction of a new state media typology*. Center for Media, Data and Society.

<https://www.publicmediaalliance.org/publications/the-state-of-state-media/>

European Commission. (2022). Europeans' opinions about the European Union's priorities [Dataset]. In *Standard Eurobarometer 96 - Winter 2021-2022*.

<https://doi.org/10.2775/195387>

Habermas, J. (1991). *The structural transformation of the public sphere : an inquiry into a category of Bourgeois society* (T. Bürger, Trans.; 1st ed.). MIT Press.

<https://mitpress.mit.edu/9780262581080/the-structural-transformation-of-the-public-sphere/>

Ireton, C., & Posetti, J. (2018). Journalism, “fake news” & disinformation : handbook for journalism education and training. UNESCO.

<https://en.unesco.org/fightfakenews>

Mouffe, C. (1999). Deliberative democracy or agonistic pluralism?. *Social research: An International Quarterly*, 66(3), 745-758.

<http://www.jstor.org/stable/40971349>

OECD. (2021). *Competition issues concerning news media and digital platforms*. OECD

Competition Committee Discussion Paper.

<https://www.oecd.org/daf/competition/competition-issues-in-news-media-and-digital-platforms.htm>

Raeijmaekers, D., & Maesele, P. (2015). Media, pluralism and democracy: what's in a name? *Media, Culture & Society*, 37(7), 1042–1059.

<https://doi.org/10.1177/0163443715591670>

The Information Society Department. (2022). *Freedom of expression in 2021: an assessment of the state of freedom of expression in Council of Europe member states, based on the findings of Council of Europe bodies and monitoring mechanisms*. Council of Europe. <https://rm.coe.int/freedom-of-expression-2021-en/1680a6525e>

UNESCO. (2022). *Journalism is a public good: World trends in freedom of expression and media development; Global report 2021/2022*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380618?2=null&queryId=0a30ee11-7640-48c0-b1c3-8d7e1e5dc867>

Waisbord, S. (2018). Truth is What Happens to News. *Journalism Studies*, 19(13), 1866–1878. <https://doi.org/10.1080/1461670x.2018.1492881>

Wölken, T., & Metsola, R. (2021, November 11). *Report on strengthening democracy, media freedom and pluralism in the EU - Thursday, 11 November 2021*. European Parliament.

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0292_EN.html